

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4036/2023
05.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1342/23 од 28.04.2023. године, у седници одржаној 05.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1342/23 од 28.04.2023. године, у ставу првом и трећем изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3711/19 од 03.03.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да на име неисплаћеног дела увећане зараде по основу сменског рада у периоду од 22.11.2016. године до 22.11.2019. године тужиоцу исплати укупан износ од 295.342,95 динара у појединачно опредељеним месечним износима и са законском затезном каматом, ближе опредељено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 106.607,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1342/23 од 28.04.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама исплати, за период од новембра 2016. године до новембра 2019. године, укупно 295.342,95 динара, у месечним износима са припадајућом затезном каматом, ближе опредељено у овом ставу изреке

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става првог и трећег изреке, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну пресуду донету у другом степену у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженим закључио уговор о раду на одређено време од 21.10.2016.године, за период од 04.11.2016.године до 03.05.2017.године и уговор о раду од 26.04.2017.године за период од 04.05.2017.године до 03.11.2017.године, ради обављања послова радног места Инкасант .. категорије, Одсек за наплату путарине, Одељење за оперативну наплату путарине, Сектор за наплату путарине, са коефицијентом посла 1.7. Уговором о раду од 24.10.2017.године, тужилац је са туженим засновао радни однос на неодређено време, почев од 04.11.2017.године, на истом радном месту и са истим коефицијентом посла. Наведеним Уговорима о раду тужилац, као запослени, и тужени, као послодавац, су уговорили да се врста и степен стручне спреме и посебна знања за рад на одређеним пословима, који су одређени сложеношћу послова, одговорношћу за обављање послова и условима рада, изражавају коефицијентом посла који запослени обавља и да тај коефицијент износи 1.7, а да се зарада за обављени рад састоји од основне зараде, увећане зараде и дела зараде за радни учинак. Према налазу и мишљењу вештака тужиоцу је за утужени период на име увећане зараде за сменски рад (26%) мање исплаћено 295.342,95 динара. Чланом 42. став 2. тачка 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани услови рада који се односе на рад у сменама. Чланом 45. Колективног уговора туженог од 27.04.2011. године, уговорено је да су коефицијентима послова вредновани и услови рада по основу: рада на терену, рада у сменама и другим пословима штетним по здравље запослених.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужиоцу у спорном периоду (новембар 2016. – новембар 2019. године) није исплаћивана увећана зарада која му, по становишту тог суда, припада за рад у сменама, и ако је општим актима туженог Колективним уговором из 2011.године и Правилником о раду из 2015.године, предвиђено вредновање услова рада који се односе на рад у сменама. У складу са наведеним, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати дуговане износе на име накнаде увећане зараде за сменски рад.

Другостепени суд сматра да је одлука првостепеног суда донета погрешном применом материјалног права на утврђено чињенично стање. Становиште другостепеног суда је да, у складу са новелираном одредбом члана 108. Закона о раду, послодавац има овлашћење да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде. У ситуацији када је такав рад вреднован при утврђивању основне зараде, искључена је могућност примене увећања зараде, јер је сменски рад већ вреднован кроз утврђену основну зарду. Будући да је утврђено да је

Колективним уговором туженог од 27.04.2011. године и Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године сменски рад, као услов рада, вреднован у оквиру припадајућих коефицијената, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде за рад у сменама за спорни период важења уговора о раду на одређено време од 21.10.2016. године и 26.04.2017. године и уговора о раду на неодређено време од 24.10.2017. године.

Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 108. став 1. новелираног Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05...са изменама и допунама објављеним у „Сл. Гласнику РС“ бр. 75/2014 и 13/2017), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад на дан празника, за рад ноћу, за прековремени рад и за минули рад. Према одредби става 4. истог члана, општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Сходно цитираној одредби, послодавац има овлашћење да својим општим актом и уговором о раду закљученим са запосленим утврди право запосленог на увећану зараду и њену висину за рад у сменама, али такође може да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде.

У конкретном случају, општим актима туженог послодавца - Колективном уговором од 27.04.2011. године, чланом 45., и Правилником о раду од 17.04.2015. године, чланом 42. став 2. тачка 2., између осталог прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Дакле, општим актима послодавца право на увећану зараду није утврђено као посебно право запослених, а уговором о раду на одређено време од 21.10.2016. године и 26.04.2017. године, као и уговором о раду на неодређено време од 24.10.2017. године није уговорено да тужилац има право на увећану зараду по основу сменског рада, иако је таква могућност предвиђена након измена и допуна Закона о раду од 29.07.2014. године. У таквој ситуацији Врховни суд налази да тужени није поступио супротно закону и да је у свему испунио своју обавезу према тужиоцу тако што му је у утуженом периоду исплаћивана зарада урачунавањем коефицијента за сменски рад у основицу.

Ревизијом тужиоца оспорава се управо утврђена чињеница да је сменски рад вреднован кроз основну зараду, уз указивање да се коефицијент за обрачун зараде није мењао од доношења Колективног уговора из 2011. године. Правилно је утврђено да су одредбом члана 42. став 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Тужиоцу, као и свим запосленима код туженог, зарада је морала бити обрачуната на начин како то предвиђа важећи општи акт туженог. Будући да је у поменутом општем акту туженог рад у сменама вреднован као елемент за утврђивање основне зараде, нема основа за исплату коефицијента увећања од 26% према обрачуну вештака, због чега је побијаном другостепеном одлуком правилно одбијен као неоснован захтев тужиоца за исплату увећане зараде по основу сменског рада.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**